

До проблеми викладання філософії студентам-іноземцям

Каріков С.А.

к.і.н., доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін

Національний університет цивільного захисту України

м. Харків, Україна

e-mail: karikov.nuczu@gmail.com

На сучасному етапі розвитку людства практика викладання у вищій школі має постійно враховувати динаміку глобалізаційних процесів, що стрімко змінюють обличчя суспільства. Однією з тенденцій, характерних для сучасного освітнього простору, є зростання чисельності студентів-іноземців, які навчаються у вітчизняних ВНЗ. Так, у Національному університеті цивільного захисту України останніми роками навчається значна кількість студентів з інших країн (зокрема – з Азербайджанської Республіки).

Практика засвідчує наявність певних проблем, що виникають у процесі викладання філософії студентам-іноземцям. Т. Обухова, зокрема, виокремлює серед них такі:

- специфіка мови філософії як мови гуманітарного профілю, що знаходить вияв у глибоко продуманій, осмисленій граматичній структурі, підпорядкованій комунікативно-прагматичній функції тексту;
- власний термінологічний апарат, типові конструкції, стійкі вирази філософії, поняття якої відрізняються від побутових і природничо-наукових своїм граничним обсягом, виражаючи максимально загальне для всіх явищ дійсності;
- інтертекстуальність філософського тексту як особливого стилістичного утворення;
- неадаптованість текстів підручників із філософії для іноземних студентів, незабезпеченість їх вправами, що сприяли б подоланню мовних труднощів і засвоєнню філософської лексики;
- мала кількість навчальних видань, присвячених характеристиці мови філософії для іноземців [1, 150–151].

Варто зазначити, що більшість перелічених вище проблемних питань наявні і в нашій практиці викладання філософії студентам-іноземцям. Зокрема, для останніх не завжди є достатньо зрозумілою специфіка термінологічного апарату, найбільш поширених конструкцій і стійких виразів, притаманних мові філософії. За нашими спостереженнями, особливо складним є засвоєння студентами-іноземцями термінології, пов'язаної з вивченням таких тем курсу, як «Проблема буття в філософії», «Філософське вчення про розвиток», «Матеріальне та ідеальне. Концепції свідомості в філософії». На нашу думку, це пов'язано з необхідністю як усвідомлення всієї глибини змісту таких абстрактних філософських категорій, як «буття», «матерія», «розвиток», «діалектика», «свідомість», так і одночасного перекладу зазначених категорій рідною мовою, що здійснюється у свідомості іноземців. 319

Подолання зазначених проблем є реальним на основі узгодження змісту освітніх програм із потребами студентів та можливостями викладачів [2, 201]. На нашу думку, це насамперед передбачає потребу ґрунтовної мовної підготовки студентів-іноземців до навчання у ВНЗ (зокрема – можливість навчатися на підготовчих курсах, що дасть змогу розширити лексичний запас і підготуватися до занять у вищій школі). Сама ж практика викладання філософії має постійно спиратися на визначення ключових понять кожної теми, засвоївши які, іноземні студенти можуть усвідомлено аргументувати думки, вести діалог, доходити висновків, тим самим розвиваючи логічне мислення й удосконалюючи власну здатність до філософування. У нагоді для цього можуть стати схеми, презентації й інші матеріали, що використовуються викладачем під час лекційного заняття, розкриваючи його основні проблеми й активізуючи роботу аудиторії.

Література:

1. Обухова Т.М. Мудрость по требованию: преподавание философии иностранным студентам / Т.М. Обухова // Международная конференция «Государственный язык и языки национальных меньшинств в образовательном пространстве» (г. Санкт-Петербург, 26–29 ноября 2014 г.). – СПб. : Златоуст, 2014. – С. 149–155.
2. Вашко О. Проблемы преподавания дисциплины «Философия» на английском языке иностранным студентам / О. Вашко // Пятый міжнародны кангрэс даследчыкаў Беларусі. Працоўныя матэрыялы. – Т. 5. – Kaunas : Vytautas Magnus University Press 2016. – С. 197–201.